

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OCHRONY ŚRODOWISKA, ZASOBÓW NATURALNYCH I LEŚNICTWA

z dnia 5 listopada 1991 r.

w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody.

Na podstawie art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 24 października 1974 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222 oraz z 1991 r. Nr 32, poz. 131 i Nr 77, poz. 335) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Strefy ochronne ustanawia się dla źródeł i ujęć wody służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych.

2. Strefy ochronne mogą być również ustanawiane dla źródeł i ujęć wody służących do celów innych niż określone w ust. 1, jeżeli tego wymaga interes użytkownika ujęcia wody lub względy społeczne.

3. Przez strefę ochronną źródła wody i ujęcia wody rozumie się obszar poddany zakazom, nakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody, obejmujący ujęcie wody, źródło wody lub jego część oraz grunty przyległe do ujęcia i źródła wody.

4. Przez źródło wody rozumie się zasób wód powierzchniowych płynących bądź stojących albo nagromadzenie wód podziemnych w określonym środowisku geologicznym, z którego czerpie się wodę.

5. Przez ujęcie wody rozumie się miejsce czerpania wody podziemnej lub powierzchniowej ze źródła, wraz z urządzeniami i budowlami służącymi do jej poboru.

§ 2. 1. Strefę ochronną dzieli się na:

- 1) teren ochrony bezpośredniej,
- 2) teren ochrony pośredniej:
 - a) wewnętrzny, przylegający do terenu ochrony bezpośredniej,
 - b) zewnętrzny.

2. W wypadkach uzasadnionych wynikami analizy lokalnych warunków środowiska, sposobu zagospodarowania i użytkowania gruntów oraz warunków hydrogeologicznych i hydrologicznych może być ustanowiona strefa ochronna obejmująca jedynie teren ochrony bezpośredniej.

§ 3. 1. Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje grunty, na których jest usytuowane ujęcie wody, oraz otaczający je pas gruntu o szerokości, licząc od zarysu budowli i urządzeń, służących do poboru wody:

- 1) przy studniach wierconych — od 8 do 10 metrów,
- 2) przy studniach kopanych — od 10 do 15 metrów,
- 3) przy studniach zbiorczych poziomych systemów drenazowych — od 10 do 15 metrów,
- 4) przy ujęciach naturalnego wypływu wód podziemnych — od 15 do 20 metrów.

2. Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód powierzchniowych obejmuje:

- 1) część źródła wody w miejscu jej poboru,
- 2) grunty, na których jest usytuowane ujęcie wody,

3) pas gruntu otaczający ujęcie wody o szerokości od 15 do 20 metrów, licząc od zarysu budowli i urządzeń, służących do poboru wody.

3. Przy wyznaczaniu granic terenu ochrony bezpośrednio dopuszczalne jest przyjęcie szerokości innych niż określone w ust. 1 i 2, jeżeli jest to uzasadnione ukształtowaniem i zagospodarowaniem terenu otaczającego ujęcie wody.

§ 4. 1. Na terenie ochrony bezpośredniej jest zabronione użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody.

2. Na terenie ochrony bezpośredniej należy zapewnić:

- 1) odprowadzanie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody,
- 2) zagospodarowanie terenu zielenią,
- 3) szczelne odprowadzanie poza granicę strefy ochronnej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody,
- 4) ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywania osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących do poboru wody.

3. Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na ogrodzeniu i znakach należy umieścić tablice informujące o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nie upoważnionych na teren ochrony bezpośredniej.

§ 5. 1. Strefa ochronna źródła i ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody. Jeżeli jednak czas przepływu wody od granicy obszaru zasilania do ujęcia jest dłuższy od 25 lat, strefa ochronna powinna obejmować obszar wyznaczony 25-letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej.

2. Strefę ochronną wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej obszaru zasobowego ujęcia, dotyczących:

- 1) obszaru występowania i głębokości zalegania utworów wodonośnych,
- 2) poziomu zwierciadła wody i jego wahań,
- 3) przepuszczalności utworów pokrywających warstwę wodonośną i ich miąższości,
- 4) rodzaju i granic zasilania utworów wodonośnych,
- 5) kierunków i prędkości przepływu wody w warstwie wodonośnej,
- 6) wielkości poboru wody oraz wielkości i zasięgu depresji eksploatacyjnej,
- 7) połączeń hydraulicznych ujmowanych wód z wodami powierzchniowymi oraz z sąsiednimi ujęciami wody,
- 8) cech fizycznych, chemicznych i biologicznych wody w miejscu jej ujęcia i w obszarze zasilania oraz ognisk zanieczyszczeń mogących wywierać niekorzystny wpływ na te cechy.

3. Na terenach górniczych strefę ochronną wyznacza się w zależności od ich budowy geologicznej i spodziewanych zmian warunków hydrogeologicznych w wyniku eksploata-

cji górniczej, w porozumieniu z właściwym okręgowym urzędem górniczym.

4. Na terenach ochrony pośredniej mogą być zabronione roboty i czynności, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- 1) wprowadzanie ścieków do ziemi i wód powierzchniowych,
- 2) rolnicze wykorzystanie ścieków,
- 3) przechowywanie i składowanie odpadów promieniotwórczych,
- 4) stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin,
- 5) budowa osiedli mieszkaniowych,
- 6) budowa dróg publicznych,
- 7) wydobywanie kopalin,
- 8) wykonywanie robót melioracyjnych i wykopów ziemnych,
- 9) wykonywanie odwodnień budowlanych i górniczych,
- 10) lokalizowanie zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt,
- 11) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- 12) lokalizowanie wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- 13) mycie pojazdów mechanicznych,
- 14) urządzenie parkingów i obozowisk,
- 15) lokalizowanie nowych ujęć wody,
- 16) lokalizowanie cmentarzy i grzebanie zwierząt.

5. Wewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmuje obszar wyznaczony 30-dniowym czasem przepływu wody w warstwie wodonośnej do ujęcia. Jeżeli budowa geologiczna tego obszaru wyklucza możliwość skażenia wody drobnoustrojami chorobotwórczymi, wewnętrznego terenu ochrony pośredniej nie wyznacza się.

6. Na właścicieli gruntów położonych na terenie ochrony pośredniej może być nałożony obowiązek zlikwidowania nieczynnych studni i ognisk zanieczyszczeń oraz stosowania określonych upraw rolnych i leśnych.

7. Przy określaniu zakazów i nakazów dotyczących użytkowania gruntów na terenie ochrony pośredniej należy uwzględnić:

- 1) podział terenu na wewnętrzny i zewnętrzny,
- 2) warunki infiltracji zanieczyszczeń do ujmowanego poziomu wodonośnego.

§ 6. 1. Strefę ochronną źródła i ujęcia wód powierzchniowych określa się tak, aby w źródle wody była trwale zapewniona jakość wody zgodna z przepisami w sprawie dopuszczalnych zanieczyszczeń wód powierzchniowych oraz aby była zabezpieczona niezbędna wydajność ujęcia wody.

2. Strefę ochronną wyznacza się na podstawie wyników przeprowadzonych badań, dotyczących:

- 1) rodzaju wody powierzchniowej,

- 2) kształtu łóżyska rzeki lub potoku, misy jeziora albo czaszy zbiornika wodnego,
- 3) kształtu, rozmiarów i geomorfologii zlewni,
- 4) przepuszczalności gleb i sposobu użytkowania gruntów,
- 5) kierunków i prędkości spływu podziemnego i powierzchniowego do źródła wody,
- 6) wielkości przepływów i ruchu wody oraz materiału wlezonego i unoszonego,
- 7) stanów wody i ich wahań,
- 8) cech fizycznych, chemicznych i biologicznych wody oraz ognisk zanieczyszczeń, mogących wywierać niekorzystny wpływ na te cechy,
- 9) zdolności samooczyszczania się wody.

3. W przypadkach ujęć wody z rzek górskich i z górnych biegów rzek nizinnych strefy ochronne mogą obejmować całe dorzecza rzek powyżej ujęć wody.

4. Na terenie ochrony pośredniej mogą być zabronione roboty i czynności, powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- 1) wprowadzanie ścieków do wód,
- 2) rolnicze wykorzystanie ścieków,
- 3) przechowywanie i składowanie odpadów promieniotwórczych,
- 4) lokalizowanie zakładów przemysłowych, ferm chowu zwierząt,
- 5) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- 6) lokalizowanie wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- 7) używanie samolotów do przeprowadzania zabiegów rolniczych.

§ 7. 1. Wewnętrzny teren ochrony pośredniej źródeł i ujęć wody z rzek swobodnie płynących obejmuje rzekę wraz z przylegającym do jej brzegów pasem gruntu, o zasięgu w górę rzeki odpowiadającym 12-godzinnemu czasowi przepływu wody przy przepływie średnim niskim.

2. Ustala się następujące orientacyjne szerokości pasa gruntu, o którym mowa w ust. 1, od brzegu rzeki:

przy spadku terenu do 5%	— 250 metrów,
przy spadku terenu od 5% do 10%	— 340 metrów,
przy spadku terenu od 10% do 15%	— 420 metrów,
przy spadku terenu od 15% do 20%	— 500 metrów.

Szerokość wewnętrznego terenu ochrony pośredniej określa się mnożąc szerokość orientacyjną przez odpowiednie współczynniki, zależne od:

- 1) pokrycia terenu:

las	— współczynnik 0,5,
łąka	— współczynnik 0,7,
grunty orne	— współczynnik 0,9,
teren nie porośnięty	— współczynnik 1,0;
- 2) przepuszczalności gruntów:

grunty dobrze przepuszczalne	— współczynnik 0,8,
grunty średnio przepuszczalne	— współczynnik 0,9,
grunty słabo przepuszczalne	— współczynnik 1,0.

3. Przy spadku terenu większym od 20% wewnętrzny teren ochrony pośredniej powinien sięgać do krawędzi stoku.

§ 8. Wewnętrzny teren ochrony pośredniej źródeł i ujęć wody z rzek spiętrzonych, z jezior i innych zbiorników wodnych o czasie retencji dłuższym niż 12 godzin obejmuje jezioro lub zbiornik wodny wraz z jego zlewnią bezpośrednią. Przy dużych zlewniach, jeżeli jest to uzasadnione wynikami badań, o których mowa w § 6 ust. 2, wewnętrzny teren ochrony pośredniej może obejmować pas gruntu przylegający do zbiornika o szerokości nie mniejszej niż 500 metrów.

§ 9. Na wewnętrznym terenie ochrony pośredniej źródeł i ujęć wód powierzchniowych może być zabronione:

- 1) wprowadzanie ścieków do ziemi,
- 2) nawożenie gruntów nawozami sztucznymi i naturalnymi oraz używanie chemicznych środków ochrony roślin,
- 3) urządzenie przyzmyk kiszonkowych,
- 4) intensywny chów ryb i ich dokarmianie,
- 5) pojenie i wypasanie zwierząt,
- 6) wydobywanie żwiru, piasku i innych materiałów oraz wycinanie roślin z wód powierzchniowych,
- 7) urządzenie obozowisk i uprawianie sportów wodnych,
- 8) użytkowanie taboru pływającego o napędzie spalinywym,
- 9) mycie pojazdów mechanicznych,
- 10) lokalizowanie cmentarzy i grzebanie zwierząt,
- 11) wykonywanie robót melioracyjnych,
- 12) budowa dróg publicznych i torów kolejowych.

§ 10. 1. W uzasadnionych wypadkach jest dopuszczalne pozostawienie na zewnętrznym terenie ochrony pośredniej źródła i ujęcia wód podziemnych albo powierzchniowych obiektów mogących stanowić zagrożenie dla jakości wód, pod warunkiem:

- 1) wykonania niezbędnych urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem,
- 2) zorganizowania systemu sygnalizacji zagrożenia.

2. System sygnalizacji zagrożenia tworzą stanowiska pomiarowo-kontrolne jakości wód, usytuowane:

- 1) w przypadku ujęć wód podziemnych — między ujęciem a obiektem, o którym mowa w ust. 1, w odległości od tego obiektu nie większej niż określona jednorocznym czasem przepływu wody w kierunku ujęcia,
- 2) w przypadku ujęć wód powierzchniowych — na zagrożonym cieku, w odległości od ujęcia gwarantującej odpowiedni czas do zabezpieczenia ujęcia przed dopływem zanieczyszczonych wód albo zastosowania dodatkowych zabiegów technologicznych w procesie uzdatniania wody.

§ 11. 1. Granice strefy ochronnej źródła i ujęcia wody oraz granice wewnętrznego terenu ochrony pośredniej powinny być oznaczone przez umieszczenie odpowiednich tablic informacyjnych w punktach przecięcia się tych granic ze szlakami komunikacyjnymi i w innych charakterystycznych punktach terenu.

2. Oznaczenie granic i ogrodzenie terenu ochrony pośredniej należy do użytkownika ujęcia wody.

§ 12. Wniosek o ustanowienie strefy ochronnej ujęcia wody powinien zawierać:

- 1) uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej i propozycje co do granic terenów strefy wraz z planem sytuacyjnym w odpowiedniej skali,
- 2) charakterystykę techniczną ujęcia wody,
- 3) propozycje dotyczące zakazów i nakazów w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wód na terenach ochrony pośredniej,
- 4) propozycje co do sposobu usunięcia przyczyn mogących powodować pogorszenie jakości wody w jej źródle i zmniejszenie wydajności ujęcia,
- 5) szacunkowe określenie kosztów związanych z ustanowieniem strefy.

§ 13. Strefy ochronne źródeł i ujęć wody, ustanowione przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, należy dostosować do wymagań w nim określonych w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 14. Stosownie do art. 80 ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o zmianie upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 35, poz. 192) traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 marca 1965 r. w sprawie ustanawiania stref ochronnych ujęć i źródeł wody (Dz. U. Nr 13, poz. 93 i z 1970 r. Nr 22, poz. 181).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych
i Leśnictwa: *M. Nowicki*